

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

06-05-246S

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

SYLLABUS

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА		SOCIAL POLICY	
Шифр за ОП	ФП6	Code in Degree Programme	
Освітній рівень: бакалаврський (перший)		Level of Education: Bachelor's (first)	
Галузь знань Соціальні і поведінкові науки	05	Field of Knowledge Social and behavioural sciences	
Спеціальність Економіка	051	Field of Study Economics	
Освітня програма: Управління персоналом і економіка праці		Degree Programme: HR management and labour economics	

PIBHE - 2024

Силабус навчальної дисципліни «Соціальна політика» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Управління персоналом і економіка праці» спеціальності 051 Економіка. Рівне. НУВГП. 2024. 11 стор.

ОПП на сайті університету: <https://ep3.nuwm.edu.ua/26640/>

Розробник силабусу: *Юрчик Г.М., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва*

Силабус схвалений на засіданні кафедри трудових ресурсів і підприємництва
Протокол №1 від "27" серпня 2024 року

Завідувач кафедри: *Міщук Галина Юріївна, доктор економічних наук, професор.*

Керівник (гарант) ОП: *Юрчик Г.М., кандидат економічних наук, доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва*

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІЕМ
Протокол №1 від "24" вересня 2024 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІЕМ: *Ковшун Наталія Едуардівна, доктор економічних наук, професор.*

Попередня версія силабусу відсутня

©Юрчик Г.М., 2024
©НУВГП, 2024

Програма навчальної дисципліни «СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА»	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	<i>бакалавр</i>
Освітня програма	<i>Управління персоналом і економіка праці</i>
Спеціальність	<i>051 Економіка</i>
Рік навчання, семестр	<i>4 / 8 (денна форма), 5 / 10 (заочна форма)</i>
Кількість кредитів	<i>4,5</i>
Лекції:	<i>26 год. / 8 год.</i>
Практичні заняття:	<i>20 год. / 6 год.</i>
Самостійна робота:	<i>89 год. / 121 год.</i>
Курсова робота:	<i>ні</i>
Форма навчання	<i>денна, заочна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>екзамен</i>
Мова викладання	<i>українська</i>
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА	

	<p><i>Юрчик Галина Миколаївна, к.е.н., доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва</i></p>
<p>Вікіситет</p>	<p>https://cutt.ly/I9Wx5FF</p>
<p>ORCID</p>	<p>http://orcid.org/0000-0003-1013-6940</p>
<p>Канали комунікації</p>	<p>g.m.urchik@nuwm.edu.ua https://www.facebook.com/urchikgalua/ +38098-408-9069</p>
<p>Мета та завдання навчальної дисципліни</p>	
<p>Метою вивчення дисципліни «Соціальна політика» є формування у студентів теоретичних засад та набуття практичних навичок розв'язувати складні спеціалізовані задачі та прикладні проблеми соціальної сфери за посередництвом реалізації соціальної політики. Вивчення ОК «Соціальна політика» базується на законодавчих аспектах реалізації основних векторів соціальної політики в Україні.</p> <p>Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Соціальна політика» є:</p> <ul style="list-style-type: none"> • оволодіння теоретичними знаннями щодо сутності, складових, функцій та рівнів соціальної політики • вивчення інституційно-правового та фінансового забезпечення соціальної політики в Україні • розуміння основних векторів та інструментів соціальної політики в Україні • розуміння та застосування державних соціальних стандартів та соціальних гарантій в соціальній політиці • вміння застосовувати інструменти соціального захисту та підтримки цільових груп населення відповідно до законодавства України 	
<p>Посилання на розміщення освітнього компоненту на навчальній платформі Moodle</p>	
<p>https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=6533</p>	
<p>Передумови вивчення (місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі)</p>	
<p>Передумовою вивчення даної дисципліни є вивчення навчальних дисциплін «Макроекономіка», «Філософія», «Управління трудовим потенціалом»</p>	
<p>Компетентності</p>	

ІК.Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

ЗК3.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11.Здатність приймати обґрунтовані рішення.

СК2.Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

СК5.Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

Програмні результати навчання

ПРН-9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ПРН-12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН-13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

ПРН-18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

Структура та зміст освітнього компонента

*Лекції – 26/ 8 год., практичні – 20 / 6 год.,
самостійна робота – 89 / 121год.*

<i>Розподіл кількості годин, ПРН</i>	<i>Опис освітнього компоненту</i>
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ЯК ФУНКЦІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ	
Тема 1. Теоретичні аспекти соціальної політики держави. Концепція «соціальної держави»	
лекції – 2 / 1 год. прак. – 1 / 0 год. сам. робота – 6 / 12 год. ПРН – 9,12	Сутність соціальної політики. Цілі та функції соціальної політики. Суб'єкти та об'єкти соціальної політики. Принципи соціальної політики. Моделі соціальної політики. Концепція «соціальної держави».
Тема 2. Нормативно-правове, фінансове та інституційне забезпечення соціальної політики	

лекції – 2 / 1 год. прак. – 1 / 1 год. сам. робота – 6 / 12 год. ПРН – 9,12,13,18	Міжнародні правові акти, які визначають основні соціальні права громадян. Конституція та законодавчі акти, які визначають правові засади реалізації соціальної політики в Україні. Фінансове забезпечення соціальної політики: джерела та рівні фінансування. Благодійництво, меценатство, спонсорство як особливі вектори реалізації та фінансування соціальної політики. Інституційне забезпечення соціальної політики в Україні.
Тема 3. Соціальний захист як механізм реалізації соціальної політики	
лекції – 2 / 1 год. прак. – 2 / 1 год. сам. робота – 10 / 12 год. ПРН – 9,12,13,18	Сутність та значимість соціального захисту. Класифікація інструментів соціального захисту населення (адміністративно-правові, організаційно-економічні, соціально-психологічні). Види соціальних допомог (страхові, безеквівалентні / нестрахові, універсальні, адресні, комбіновані). Складові соціального захисту (соціальне забезпечення, соціальне страхування, соціальне обслуговування).
Тема 4. Соціальні стандарти та гарантії в Україні	
лекції – 2 / 0 год. прак. – 1 / 0 год. сам. робота – 10/12 год. ПРН – 9,12,13,18	Соціальні стандарти: сутність та види. Прожитковий мінімум як базовий соціальний стандарт в Україні: сутність, механізм встановлення, відповідність стандартам життя. Соціальні гарантії: сутність та види. Мінімальна заробітна плата як основна соціальна гарантія для працівників. Мінімальна пенсія як соціальна гарантія для пенсіонерів. Інші види мінімальних соціальних виплат в Україні. Поняття фактичного прожиткового мінімуму.
Тема 5. Ефективність та проблеми реалізації соціальної політики	
лекції – 2 / 0 год. прак. – 1 / 0 год. сам. робота – 8/10 год. ПРН – 9,12	Взаємозв'язок економічної та соціальної політики держави. Добробут та рівень життя населення як критерії ефективності соціальної політики. Людський розвиток як кінцева мета соціальної політики. Бідність населення та соціальна напруга у забезпеченні ефективності соціальної політики. Тіньова економіка, корупція, популізм, дефіцит бюджету як проблеми реалізації соціальної політики (прояви та наслідки).
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ	
Тема 6. Соціальний захист зайнятих в Україні	
лекції – 6 / 2 год. прак. – 4 / 2 год. сам. робота – 14/18 год. ПРН – 9,12,13,18	Необхідність та інструменти соціального захисту зайнятого населення (норми та гарантії в оплаті праці; оподаткування заробітної плати; індексація та компенсація заробітної плати та ін.). Загальнообов'язкове державне соціальне страхування працівників.
Тема 7. Соціальний захист безробітних в Україні	
лекції – 2 / 1 год. прак. – 2 / 1 год. сам. робота – 8/10 год. ПРН – 9,12,13,18	Активні та пасивні інструменти соціального захисту безробітного населення (виплата допомоги по безробіттю, професійне навчання, програми працевлаштування, грантова підтримка бізнесу та ін.).

Тема 8. Пенсійна система України. Соціальний захист пенсіонерів	
лекції – 4 / 1 год. прак. – 4 / 1 год. сам. робота – 10/14 год. ПРН – 9,12,13,18	Структура пенсійної системи України. Проблеми пенсійного забезпечення населення в Україні. Види пенсій у солідарній системі. Страховий стаж. Пенсія за віком. Пенсія по інвалідності. Пенсія у зв'язку з втратою годувальника.
Тема 9. Соціальний захист дітей та матерів	
лекції – 2 / 1 год. прак. – 2 / 0 год. сам. робота – 8/10 год. ПРН – 9,12,13,18	Допомога по вагітності та пологах. Гарантії у сфері праці та соціальні виплати при народженні дитини. Гарантії у сфері праці та соціальні виплати матерям (в т.ч. багатодітним, одиноким).
Тема 10. Соціальний захист населення з низьким рівнем життя	
лекції – 2 / 0 год. прак. – 2 / 0 год. сам. робота – 9/11 год. ПРН – 9,12,13,18	Малозабезпечені сім'ї: ідентифікація та критерії визначення в Україні. Допомога малозабезпеченим сім'ям. Соціальний захист населення з низькими доходами в житлово-комунальній сфері. Державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю. Допомога на догляд.
Форми та методи навчання	
<p>Форми навчання: традиційні лекції (в т.ч. проблемні та лекція-візуалізація), практичні та семінарські заняття.</p> <p>Методи навчання: навчальна дискусія, аналіз конкретних ситуацій (case study), тестування, аналітичний, демонстрації</p> <p>Технології навчання і викладання: обговорення, мультимедійні презентації, ситуаційні дослідження, навчання на основі досвіду та інші.</p>	
Інструменти, обладнання, програмне забезпечення	
<p>Мультимедіа-, проекційна апаратура (проектори, екрани, смартдошки тощо), комп'ютери, інтернет мережі.</p> <p>В якості навчальної платформи застосовується відкрита (Open Source) система управління навчанням Moodle.</p> <p>Для опанування даного освітнього компонента необхідно мати доступ до інтернету, інтернет-сайтів, телефон або комп'ютер (ноутбук).</p>	
Порядок та критерії оцінювання	

Система оцінювання знань студентів проводиться відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в НУВГП - <https://ep3.nuwm.edu.ua/28552/>

Для оцінювання знань студентів передбачається проведення поточного контролю знань за ЄКТС (опитування, тестування, розв'язок задач та кейсів, презентування результатів власних досліджень та ін.).

Розподіл обов'язкових балів, що присвоюються студентам

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий тест (екзамен) 40		Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	МК 1	МК 2	
4	4	5	5	6	10	5	10	6	5	20	20	100

Студенти мають можливість отримати додаткові бали (бонуси) за участь у конкурсах студентських наукових робіт, наукових конференціях, студентських олімпіадах, а також за інші види науково-дослідної роботи – 5 балів.

Усі модульні контролю проходять у формі тестування на навчальній платформі Moodle.

Перший та другий модульний контролю містять по 30 запитань різного рівня складності: перший рівень – 24 запитання по 0,5 бала, другий рівень – 4 запитання по 1 балу, третій рівень – 2 запитання по 2,0 бали. Усього – 20 балів.

Для забезпечення права на об'єктивне оцінювання студентам надається право подавати в письмовій формі апеляційну скаргу про незгоду з отриманими балами.

Проведення поточних і семестрових контролів відбувається відповідно до порядку наведеного у Положенні про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти - <http://surl.li/iujw/>

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна література

1. Климаська Л. Д., Савка В. Є., Хома Н. М. та ін. Соціальна політика. навч. посіб. 2-ге вид. випр. і доповн. Львів. «Новий Світ-2000». 2020. 318 с.
2. Історія та теорія соціальної політики України. Навч. посібн. / А.О. Ярошенко, Т. В. Семигіна, Н.В. Сушицька. За ред. А.О. Ярошенко. Київ. НПУ імені М.П. Драгоманова. 2018. 289 с.
3. Соціальна економіка. навч. посіб. / Г.В. Назарова, С.Ю. Гончарова, Ю.В. Сотникова, Н.В. Аграмакова. Харків. ХНЕУ ім. С. Кузнеця. 2018. 275 с.
4. Соціальна політика. Навчальний посібник / за заг. ред. В.П. Пічі, Я.Б. Турчин. 2-е видання. Львів. Новий Світ. 2018. 318 с.
5. Баранник Л.Б. Соціальний захист громадян: навчальний посібник. Дніпро. Університет митної справи та фінансів. 2017. 246 с.
6. Кириленко О.П., Толуб'як В.С. Соціальне страхування: Підручник. Тернопіль. Екон. думка ТНЕУ. 2016. 516 с.
7. Соціальне забезпечення в Україні. Навч. посібник / кол. авторів; за ред. А. Я. Кузнецової, З. Е. Скринник, Л.К. Семів. Львів. Університет банківської справи. 2021. 547 с.
8. Утвенко В.В. Система соціального забезпечення та соціальної підтримки: навчальний посібник. Київ. ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. 248 с.
9. Безкровний О.В., Аранчій В.І., Лихопій В.І. Соціальне страхування. Навчальний посібник. Полтава. ПДАА. 2016. 219 с.
10. Безлуга В.О., Загірняк Д.М., Шаповал Л.М. Соціальне страхування: навчальний посібник. Київ. Центр навчальної літератури. 2019. 208 с.

Допоміжна література

1. Шаповалова Т.М. Економічні основи соціального забезпечення. Навчальний посібник. Львів. Видавництво Львівської політехніки. 2018. 128с.
2. Ярошенко О.М. Право соціального забезпечення. Підручник. Харків. Право. 2019. 376 с.
3. Соціальне забезпечення в контексті вступу в ЄС. Монографія / За загальною редакцією Дерій Ж.В. Київ. Видавничий дім «Кондор».2017. 192с.
4. Соціальна політика в Україні у воєнний час: 2022-2023 роки. Аналітичний огляд. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. URL: <http://surl.li/slzeoa>

Законодавчі акти

1. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971р. № 322-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
2. Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» від 05.10.2000 № 2017-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2017-14>.
3. Закон України «Про соціальне страхування» №1105-XIV від 23.09.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>.
4. Постанова КМУ «Про обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням» № 1266 від 26.09.2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1266-2001-%D0%BF#Text>.
5. Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 09.07.2003р. № 1058-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text>.
6. Закон України «Про спрощення порядку надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива» № 848 від 21.10.1995 h/ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-95-%D0%BF#Text>.
7. Закон України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» № 1768-III від 01.06.2000р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14#Text>.
8. Закон України «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю» № 1727-IV від 18.05.2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1727-15#Text>.
9. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» № 2464-VI від 08.07.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>.
10. Закон України «Про зайнятість населення» № 5067-VI від 05.07.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text>
11. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» № 1533-III від 02.03.2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text>

Інформаційні ресурси в Інтернет

Онлайн-калькулятор індексації заробітної плати	-
https://services.dkt.ua/calculators/salary	
Онлайн пенсійний калькулятор - http://old.cost.ua/pension_calc_new/	
Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України	-
https://www.msp.gov.ua/	

Поєднання навчання та досліджень

Здобувач освіти, за бажанням, може поєднати навчання і виконання науково-прикладних досліджень з навчальної дисципліни або професійним спрямування випускової кафедри.

Результати досліджень оприлюднюються на конференціях, круглих столах, конкурсах наукових робіт, як правило, у вигляді публікацій, наприклад у «Студентському віснику НУВГП».

Передбачено додаткові бали за виконання завдань і участь у наукових заходах.

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Здатність логічно обґрунтовувати свою позицію, комунікаційні навички, налагоджувати контакти, вміння слухати і запитувати, формування власної думки, здатність до абстрактного та логічного мислення, аналізу та синтезу.

Дедлайни та перескладання

Завдання навчальної дисципліни повинні бути виконані впродовж навчального семестру у якому викладається дисципліна, до початку сесії.

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», <https://ep3.nuwm.edu.ua/25072/> Згідно цього документу також реалізується право студента на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі

Інформація щодо перездачі модулів розміщена в розділі Оголошення на навчальній платформі НУВГП - <https://exam.nuwm.edu.ua/>

Неформальна та інформальна освіта

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання (перезарахування) результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті відповідно до Положення про неформальній та інформальну освіту в НУВГП - <http://surl.li/jznmq>

Організація неформальної освіти в НУВГП покладено на Центр неформальної освіти - <https://nuwm.edu.ua/struktturni-pidrozdili/centr-neformalnoji-osviti>

Здобувачі вищої освіти можуть самостійно опановувати (поглиблювати) знання в розрізі навчальної дисципліни (окремих її тем) і наступним їх зарахуванням, використовуючи загальновизнані освітні платформи (наприклад Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn).

Практики, представники бізнесу, фахівці, залучені до викладання

Фахівці Пенсійного фонду України, управління праці і соціального захисту, соціальних служб.

Правила академічної доброчесності

Пропагування принципів академічної доброчесності в НУВГП передбачається відповідними документами, зокрема Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату в НУВГП - <https://ep3.nuwm.edu.ua/10325/> та Кодексом честі студентів - <https://ep3.nuwm.edu.ua/4917/>

Студенти повинні дотримуватися принципів та правил академічної доброчесності, сумлінно та самостійно (крім випадків, що санкціоновано передбачають групову роботу) виконувати навчальні та дослідницькі завдання, посилаючись на джерела, з яких береться інформація.

Якщо у виконаному практичному завданні виявлено запозичення з інших джерел без належного посилання, оцінювання такого завдання знижується у відповідності до виявлених порушень.

У випадку виявлення списування під час проведення поточного та підсумкового контролю, результати оцінювання такого студента скасовуються.

Неприйнятним є порушення норм моралі, зокрема негідне поводження у громадських місцях, на території університету, вживання ненормативної лексики; завдання шкоди матеріально-технічній базі університету.

Вимоги до відвідування

Відвідування практичних занять здобувачами вищої освіти є обов'язковими. У разі відсутності на занятті через хворобу або мобільність студент зобов'язаний самостійно виконати завдання відповідно до методичних вказівок, розміщених на навчальній платформі Moodle.

Допускається у порядку, встановленому НУВГП, вільне відвідування студентами навчальних занять відповідно до Положення про індивідуальний графік навчання студентів денної форми навчання - <http://ep3.nuwm.edu.ua/6226/>

Консультації з навчальної дисципліни відбуваються згідно графіку консультацій як в класичній формі, так і в онлайн форматі (наприклад через GoogleMeet).

Весь матеріал навчальної дисципліни (презентації, відео, методичні вказівки, конспект лекцій та ін.) розміщено на сторінці курсу для їх ознайомлення і доступні у будь-який час.

Мобільні телефони та ноутбуки можуть вільно використовуватись студентами на заняттях для виконання практичних та ситуаційних завдань, роботи із статистичними даними

Лектор Юрчик Г.М., кандидат економічних наук, доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва

Автор
Доцент

Галина ЮРЧИК

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №1071
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 3FAA9288358EC003040000009B6C3700C8C2C100